

LITERATUR SARIKETAK: URANTZUKO HIRIA 1977

Zazpigarren aldiz dagoeneko, Urriaren 29an "Urantzuko Hiria" sariak edo, ezagunago, "Premios Ciudad de Irún" ezagutzera eman ziren. Kultur ekintza bezala planteiatu daude. Gipuzkoako Aurrezki Kutxak antolatu eta finantzatzen ditu. Abad jaunaren eskutik doa dena.

Lehendabiziko aldiz ezagutu ahal izan ditut bernetik sari hauk. Sariaketa hau dela eta, horregatik, bi gauza azpimarratu nahi nituzke: bat, sarietari ematen zaion ingurua: jende asko biltzen da, eta horrela bestela nekez ikus daitekeen literatur gizonik franko topatzen duzu han; mahaineko sariemaileen artean, esateko. Eta bigarren gauza onuragarria —garrantzizkoena, noski— sarien dirutza. Euskal Herriko saririk oparoenak dira, oso harbederen. Euskal lanentzako milioi erditik gora: 575.000 prezeski.

Milioi pasa pezeta banatu zen Urriaren 29an. Erdia, erdarazko lanentzat, eta beste erdia euskarazkoentzat. Hiru literatur alor izan dira sarituak: elaberria, saiakera eta olerkia. Lehenengoa 250.000 pezetatakoa da, 200.000koa bigarrena, eta 125.000koa poesia. Nobelan G. Garateren "Esku leuna" izan zen saritua; saioan, J. Azurmendiren "Mirande eta Kristautasuna" eta olerkian J.A. Irigarainen "Kondairaren ihauterian".

Gauza batek utzi nau harriturik. Euskal idazle gutik hartu duela parte, halegia. Kontu egin dezagun erdal lanak —Estatu espainol osotik etorriak, bestalde— askoz ere ugariagoak izan direla: 77 idazlan erdal lehiaketarako, eta 10 bakarrik euskaraz. Diruz sariak berdin berdina dira batean zein bestean. Zer gertatzen da? Idazlea ez da enteratu, nonbait. Agian, sari bat edo beste sortu berriak zirelako. Bestela ez da posible, nobelan lan bat bakarrik aurkeztea Irungo honetan, eta 6 bat edo Txomin Agirrerenean, kondizio bertsutan. Saiakeran ere bi bakarrik presentatu dira. Non da euskal idazleen emankortasuna eta literatur ekarria?

Azken hilabete hau literatur saritan oparatu izan da, inoiz baino gehiago: bertsoan, olerkian, nobelan, saiakeran. Honek tentazio bat eman diezaioke idazleari: eskuartearen dituen beste lan batzuek alde batera uztea, eta sarietarako lanak prestatzea. Dirua eskuratzen baita hor. Textuak, oinarritzko lanak, hiztegiak eta holakoak elkar lanean egin beharrean, zergatik ez sariak irabaztera jo, esango du berekiko norbaitek. Euskal kulturarentzat, ordea, badakigu zer den garrantzizkoagoa.

Hala ere, literatur sariaketa hauk premiaztat jotzen ditut. Literaturaren defentsa dira, euskal literatura bere sortzailetasunean gordetzeko lekune guti horietako bat.

joan altzibar.

TEATROA

Fabrika Berria

Lehengo larunbatean Lourdes Iriondoren gidaritzapean Bilbon "Fabrika Berria" estreinatu zuten Buruntza taldekoek.

Humorez eta bizitasunez beterik daukagun obra honek oraingo eta orduko lur espekulazioaz, herri baten arazo zehatzaren bidez, jabetzen du. Terreno batzu, nola eta zer medioz saltzen diren jakinerazten ditu. Presentatzen diguten kasua simple eta bizia da. Ez horregatik azalezkoa. Ekintza osoa herri ezezagun batetan edo nahiago badugu herri ezagun askotan, Gipuzkoan noski, desarroilatzen da. Pertsonaia guztiak nahiz eta topikoki bereziturik egonez, erabiltzen duten joskera dela edo eta benetako herritar kutsu eta humorea dela, ongi eta orijinaltasunez beterik agertzen dira. Alkatea, orain dela 20 urtetako egiazko alkate bat da. Diruzalea, sinplea, harroa, zerrizikina eta batzutan arlotea. Pertsonaien artean hobeago karakterizaturik geratzen dena. Pasarte batzu erdaraz agertzen dira. Atzerritarrek eta maistrak euskararen berririk ez dutelako.

Hizkuntzaren aldetik, euskara bizia erabiltzen da, gaurko gipuzkera, arruntkerian erori gabe maila egoki baten ekilibrioa gordetzen da, ongi neurtua eta aurrez ongi prestatua. Dekoratuak nahiz eta pobre, ongi eta egokiro moldaturik zeuden. Pena da benetan Euskal Teatroak duen subentziorik eza!

Guri gehien gustatu zitzaiguna zera zen, obraren bidez, azken ekitaldiaren bukaeran gaurko udal hauteskundeetarako egiten den oharra eta deia. Obra guztiaren arauera loturik geratzen dena.